

Yttrande

Datum
2026-03-30

Diarienummer
4.3.17-01824/2026

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets delredovisning av uppdraget att se över vilka arter som bör vara nationellt fridlysta

(Ert diarienummer KN2026/00195)

I Naturvårdsverkets uppdrag ingår att de ska inhämta synpunkter från Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och vid behov andra berörda myndigheter. Jordbruksverket har därmed vid ett par tillfällen haft möjlighet att lämna synpunkter på redovisningen, dels på tolkningen av kriterierna och urval av arter, dels på konsekvensbeskrivningen. Jordbruksverket har bland annat haft följande synpunkter:

- Att nationell fridlysning även bör kunna gälla arter som förekommer i livsmiljöer som skapas genom mänsklig skötsel. Detta för att lokala populationer och individer av arter som är starkt eller akut hotade kan behöva skyddas, vilket innebär att lämplig hänsyn behöver tas för att arternas bevarandestatus ska kunna förbättras. Nationell fridlysning är i dessa fall ett kompletterande styrmedel i syfte att bevara och förstärka arters populationer. Naturvårdsverket kunde inte tillgodose denna synpunkt då uppdraget tydliggjorde att arter som framför allt hotas av brist på mänsklig skötsel inte skulle fridlysas.
- Att vi saknar ett resonemang om hur arter som är rödlistade som inom kriteriet kunskapsbrist (kategori DD i rödlistan) ska hanteras fram till dess att mer kunskap finns om arterna.
- Tillägg till Naturvårdsverkets utkast av konsekvensbeskrivning:
  - Att det är enklare för de som berörs av lagstiftningen om alla orkidéer är fortsatt fridlysta, dvs. får inte plockas för insamling, och att komplettera texten med att nationell fridlysning av CITES-arter är ett sätt för att uppnå syftet med CITES-reglerna, då nationell och internationell lagstiftning kompletterar varandra.
  - Utöver att det finns behov av att informera om nya artlistor, särskilt om nya fridlysta arter, behövs även information om varför reglerna till viss del skiljer sig åt mellan de olika skyddskategorierna.
  - Det är rimligt att konsekvenser av skillnader mellan nuvarande lista över nationellt fridlysta arter och förslaget på ny lista framgår

av beskrivningen eftersom den ska analysera konsekvenser utifrån nya artlistor.

Naturvårdsverket har hanterat vissa av dessa synpunkter.

Jordbruksverkets synpunkter på delredovisningen

Jordbruksverket har synpunkter enligt nedan på delredovisningen.

Konsekvensbeskrivning

Det framgår av konsekvensbeskrivningens kapitel 1 "Inledning" att Naturvårdsverket inte har haft möjlighet att göra en detaljerad konsekvensbeskrivning av skillnaderna mellan nuvarande bilaga 2 och de nya artlistorna. Det saknas således en konsekvensbeskrivning för arter som, i och med de nya kriterierna, får ett sämre skydd eller helt tappar sitt skydd som nationellt fridlysta arter. Även om artlistan nu är klar framgår det alltså inte vilka konsekvenser ändringarna får för dessa arter. Dessa konsekvenser behöver redovisas innan Naturvårdsverkets slutredovisning. Detta är en synpunkt vi även lämnat till Naturvårdsverket under deras arbete med uppdraget.

Jordbruksverket anser att det är otydligt hur den föreslagna fridlysningen av europeisk ål (*Anguilla anguilla*) ska förhålla sig till dispensförfarande när det gäller åtgärder om beståndsuppbyggnad och beståndsfrämjande insatser som bedrivs enligt den nationella förvaltningsplanen för ål samt för det tillståndsgivna yrkesfisket av ål. Jordbruksverket efterfrågar därför förtydliganden som rör aktiviteter som provfiske kopplat till övervakning av beståndets utveckling och status samt yrkesfiske efter ål.

Artlista

Jordbruksverket anser att det är bra att starkt skyddade och akut skyddade arter omfattas av fridlysning. Flertalet av de föreslagna arterna i detta kriterium är hotade på grund av skogsbruk, beskogning av öppen mark eller vattenreglering. Det beror på att arter som till exempel hotas av igenväxning inte ska omfattas av fridlysning enligt Naturvårdsverkets uppdrag. Jordbruksverket anser att det inte är orimligt att även sådana starkt och akut hotade arter i odlingslandskapet skulle kunna vara fridlysta för att skydda de enstaka förekomster som finns kvar. För dessa hotade arter bör motsvarande bedömning göras som Naturvårdsverket har gjort för de redan föreslagna arterna, dvs. om fridlysning är ett effektivt skydd i det enskilda fallet. Fridlysningsreglerna skulle i dessa fall inte kunna tvinga fram en aktiv skötsel utan endast att tillräcklig hänsyn tas på lokaler som har en skötsel.

Jordbruksverket tillstyrker att arter som omfattas av CITES också skyddas mot insamling för att minska risken för handel med sådana arter.

Jordbruksverket tillstyrker att de fjärilsarter som befaras vara utdöda i Sverige, dvs. veronikanätfjäril och kronärtsblåvinge, omfattas av det starkaste skyddet, om arterna skulle påträffas igen.

I övrigt har Jordbruksverket inga synpunkter på vilka arter som ska vara nationellt fridlysta.

Övriga kommentarer

Det är viktigt med en stabil lagstiftning på området. Det är många arter som är och föreslås bli nationellt fridlysta samtidigt som andra arter inte längre ska vara fridlysta. Nu föreslås också fler kategorier som delvis har olika skydd, liksom en regelbunden översyn av artlistorna. Det riskerar att komplicera regelverket, vilket kan påverka möjligheten för verksamhetsutövare och allmänhet att förstå och tillämpa regelverket korrekt. Beroende på hur det tillståndsgivna ålfisket ska förhålla sig till fridlysning av ål kan även det påverkas. Det är därför viktigt med informationsinsatser till flera olika målgrupper och specifikt till de markägare som har arter på sin fastighet som tidigare inte varit fridlysta. Det är också viktigt att informera om vilka arter som inte längre är fridlysta.

I detta ärende har generaldirektören Anna Olofsson beslutat. Lisa Karlsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjurist Håkan Jöngren, Andreas Mattisson, Anna Blomquist och David Filhm deltagit.

Anna Olofsson

Lisa Karlsson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

kn.nm@regeringskansliet.se